

A TANTÁRGY ADATLAPJA

SZOCIÁLIS MUNKA MÓDSZERTANA: EGYÉN ÉS CSALÁD TANÁCSADÁSA

Egyetemi tanév 2025/2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babes-Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Szociológia és Szociális Munka Kar
1.3. Intézet	Magyar Szociológia és Szociális Munka Intézet
1.4. Szakterület	Szociális Munka
1.5. Képzési szint	Alapképzés
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Szociális Munka/Szociális Munkás
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve		Szociális munka módszertana: egyén és család tanácsadása				A tantárgy kódja		ALM 2301			
2.2. Az előadásért felelős tanár neve			Dr. Müller-Fabian Andrea, docens								
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve			Dr. Müller-Fabian Andrea, docens								
2.4. Tanulmányi év		II.	2.5. Félév		3	2.6. Értékelés módja		V	2.7. Tantárgy típusa		kötelező

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1. Heti óraszám	3	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor/projekt	2
3.4. Tantervben szereplő összórászám	42	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása: $5 \cdot 25 = 125$					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					22
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					14
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					22
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					5
Vizsgák					4
Más tevékenységek:					
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összórászám					69
3.8. A félév összórászám					125
3.9. Kreditszám					5

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	-
4.2. Kompetenciabeli	-

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	Legkevesebb 75%-os jelenlét
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	Legkevesebb 80%-os jelenlét

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai/kulcs-kompetenciák	- Az egyéni, családi, csoportos, közösségi és társadalmi szintű szociális kockázatok csökkentése érdekében végzett azonosítás, információgyűjtés, dokumentálás, értékelés és nyilvántartás, elemzés, értékelés és célzott beavatkozások. - Tanácsadás és egyéb szakszerű beavatkozási módszerek családi vagy intézményi környezetben (kórházak, iskolák, büntetés-végrehajtási intézetek, drogpontok, szakosított szociális intézmények stb.) a szociális munka értékeinek és alapelveinek betartásával. - A szociális ellátórendszer klienseinek nyújtott megelőző és támogató szolgáltatások és tevékenységek fejlesztése.
Transzverzális kompetenciák	- A problémás helyzetek objektív és mind elméleti, mind gyakorlati szempontból megalapozott megközelítése, a hatékony megoldás érdekében, a szociális munka értékeinek és alapelveinek betartásával. - A hatékony csapatmunka technikáinak alkalmazása transzdiszciplináris csapatban, különböző hierarchikus szinteken, szervezetben belül és szervezetek között.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	Az előadás célja: olyan szemlélet kialakítása, amely integrálja a család pszichológiai működésének megértését a szociokulturális szemlélettel. Felkészíti a hallgatókat arra, hogy beavatkozásuk hatékonyságát fokozhassák azzal, hogy a családok aktuális működését sikerül gyorsan átlátniuk. A hallgatóknak speciális ismereteket és készségeket kell elsajátítaniuk ahhoz, hogy a segítő helyzetben a család nagyon bonyolult összefonódó, kölcsönhatásban lévő kognitív, emocionális és viselkedésszerű működését valóban átlássák. Megértésükhöz az általános törvényszerűségek ismeretén túl az egyéni eltérések széles skáláján is el kell igazodnia a szakembernek. E tárgy célkitűzése mindezek fontosságának meggyőző közvetítése.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	- A családdal kapcsolatos fontosabb elméletek ismertetése. - A családokkal kapcsolatos, a szociális munka szemléletének megfelelően alkalmazott beavatkozási módszerek ismertetése. - Az elméleti tudás kamatoztatása konkrét esetek elemzése során.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A CSALÁDOKKAL VALÓ SZOCIÁLIS MUNKA TERÜLETE	Előadás, magyarázat, szemléltetés, demonstráció. Power Point prezentáció	1 előadás
2. CSALÁDI STRUKTÚRÁK	Előadás, magyarázat, szemléltetés, demonstráció. Power Point prezentáció, esettanulmányok.	1 előadás

3. CSALÁDI RENDSZEREK	Előadás, magyarázat, szemléltetés, demonstráció. Power Point prezentáció, esettanulmányok.	1 előadás
4. A CSALÁD FEJLŐDÉSI SZAKASZAI	Előadás, magyarázat, szemléltetés, demonstráció. Power Point prezentáció, esettanulmányok.	1 előadás
5. A CSALÁDOKKAL VALÓ SZOCIÁLIS MUNKA GYAKORLATI ASPEKTUSAI	Előadás, magyarázat, szemléltetés, demonstráció. Power Point prezentáció, esettanulmányok.	1 előadás
6. KEZDETEK -Elkötelezettség és feltárás -Alapvető interjúvezetési készségek -A hatékony interjú irányelvei -A hatékony kommunikáció irányelvei	Előadás, magyarázat, szemléltetés, demonstráció. Power Point prezentáció, esettanulmányok.	1 előadás
7. A SZOCIÁLIS MUNKÁS ALAPVETŐ TULAJDONSÁGAI	Előadás, magyarázat, szemléltetés, demonstráció. Power Point prezentáció, esettanulmányok.	1 előadás
8. FELMÉRÉS (a) -Milyen jellegű információkra van szükségünk -Felmérési módszerek	Előadás, magyarázat, szemléltetés, demonstráció. Power Point prezentáció, esettanulmányok.	1 előadás
9. FELMÉRÉS (b) -Felmérési eszközök -A családokkal való interjú során használt technikák	Előadás, magyarázat, szemléltetés, demonstráció. Power Point prezentáció, esettanulmányok.	1 előadás
10. RENDSZERSZERŰ BEAVATKOZÁS	Előadás, magyarázat, szemléltetés, demonstráció. Power Point prezentáció, esettanulmányok.	1 előadás
11. BEAVATKOZÁS -Nem megfelelő elkötelezettséggel rendelkező, „összemosódott” -A diszfunkciós családi szövetségekkel való munka	Előadás, magyarázat, szemléltetés, demonstráció. Power Point prezentáció, esettanulmányok.	1 előadás
12. A VISELKEDÉS SZINTJÉN TÖRTÉNŐ VÁLTOZÁSOK ELÉRÉSE	Előadás, magyarázat, szemléltetés, demonstráció. Power Point prezentáció, esettanulmányok.	1 előadás
13. BEFEJEZÉS	Előadás, magyarázat, szemléltetés, demonstráció. Power Point prezentáció, esettanulmányok.	1 előadás
14. SPECIÁLIS HELYZETEK A CSALÁDOKKAL VALÓ SZOCIÁLIS MUNKÁBAN	Magyarázat, szemléltetés, demonstráció.	1 előadás

Kötelező könyvészet:

Ahn, Y., Miller, M., Wang, L., Laszloffy, T. (2014). "I didn't understand their system, and I didn't know what to do." Contemporary Family Therapy An International Journal, 36(1), 25-40. DOI10.1007/s10591-013-9291-1
Barnes Gill Gorell, Családterápia és gondozás. Animula, Budapest, 1991 (Bibl. Sociologie-Asistență Socială)
Bădăraș, O. L. (2011). Asistența socială a familiei și copilului. Iași: Institutul European.
Collins, D., Jordan, C., Coleman, H., An Introduction to Family Social Work, F.E. Peacock Publishers, Inc., Itasca, Illinois, 1999 (Bibl. Sociologie-Asistență Socială)
Komlósi Piroska, Családterápiák, In. A pszichoterápia tankönyve, Szőnyi, G., Füredi, J. (szerk), Medicina kiadó, 354-375, Budapest, 2000 (Bibl. Sociologie-Asistență Socială)
Komlós, P. (Ed.). (2014). Családi életre és kapcsolati kultúrára felkészítés. Budapest: Károli Gáspár Református Egyetem L'Harmattan. pag. 79-107
Mihai, S.L. (2012). „Terapia de familie – abordare sistemică”, în Dumitrașcu, H. (coord.), Consilierea în asistența socială, Iași: Polirom, pag. 91-106. 4. Alexiu, M. (2003). „Valori și faze ale acțiunii în asistența socială”, în Neamțu, G., Tratat de asistență socială, Iași: Polirom, pag. 319-365.

- Müller-Fabian, A. (2015) A családokkal való szociális munka elméleti és gyakorlati vonatkozásai. ACCENT, Cluj, BCU
- Pennell, J. (2005): Widening the circle: the practice and evolution of family group conferencing with children, youths, and their families. Washington, D.C: NASW Press (Bibl. Sociologie-Asistență Socială)
- Stith, S.M., Miller, S.M., Boyle, J., Swinton, J., Ratcliffe, G., & McCollom, E. (2012). Making a Difference in Making Miracles: Common Roadblocks to Miracle Question Effectiveness. Journal of Marital and Family Therapy, 38(2), 380-393. DOI: 10.1111/j.1752-0606.2010.00207.x
- Van Hook, M.P.(2014). Social Work Practice with Families: A Resiliency-Based Approach. Chicago: Lyceum Books, Inc
- Opcionális könyvészet:
- Barnes, G.G. (1991): Családterápia és gondozás. Animula, Budapest
- Bognár, G., Telkes, J. (1986): A válás lélektana. KJK, Budapest
- Collins, D., Jordan, C., Coleman, H. (2012): An Introduction to Family Social Work, Brooks/Cole, Cengage Learning
- Entin, A. (1981): The use of photographs and family albums in family therapy. In. Gurman, A. (ed.). Questions and answers in the practice of family therapy. Brunnel/Mazel, New York
- Goldenberg, I., & Goldenberg, H. (1996): Family therapy: An overview. (4th ed.), CA: Brooks/Cole, Pacific Grove
- Hézsér, G. (1996): Miért? Kálvin János, Budapest
- Komlósi Piroska (2000): Családterápiák, In. A pszichoterápia tankönyve, Szőnyi, G., Füredi, J. (szerk), Medicina kiadó, 354-375, Budapest
- Komlósi, P (1999): A család támogató és károsító hatásai a családtagok lelki Egészségére. In. Berényi, A., Családgondozás és iskola. Kossuth, Debrecen
- Ledbetter Hancock, B., & Pelton, L. (1989): Home visits: History and functions. In. Social Casework, 70 (1), 21
- Marcus-Newhall, A., Halpern, D.F., Tan, S.J. (2008): The Changing Realities of Work and Family, Wiley-Blackwell
- McClennen, J. (2010): Social Work and Family Violence: Theories, Assessment, and Intervention. Springer
- Neamtu, N., Fabian, A. (2001): Metode si tehnici de asistenta sociala a familieii. Ed. Word System, Cluj-Napoca
- Nemes Márta (1995): A családról, mint nevelő rendszerről, Kiadó: A Családi Nevelésért Alapítvány, Budapest
- Salameh, G. (2016), The relationship between attitude patterns in social family support and outcomes of elderly patients suffering from heart failure. Cluj-Napoca : [s.n.], (Bibl. Sociologie-Asistență Socială)
- Satir, V. (1999): A család együttélésének művészete, Coincendencia Kft, Budapest
- Satir, V., & Baldwin, M. (1983): Satir step by step: A guide to creating change in families. CA: Science and Behavior Books, Palo Alto
- Sherman, R. & Fredman, N. (1986): Handbook of Structured Techniques in Marriage and Family Therapy. Brunner/Mazel, New York
- Thomson, C., & Rudolph, L. (1992): Counseling children. (3rd ed.) , CA: Brooks/Cole, Pacific Grove
- Wilcoxon, A. (1991): Grandparents and grandchildren: An often-neglected relationship between significant others. In. Veevers, J. (ed), Continuity and change in marriage and the family. 342-345 old., Rinehart & Winston of Canada, Toronto: Holt
- Wood, K., & Geismar, L. (1986): Families at risk: Treating the multiproblem family. Human Sciences Press, New York

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
S1 – Szeminárium keretek, témák – tevékenységek és kötelezettségek illetve az értékelési feltételek ismertetése és megbeszélése. A bibliográfiai, kötelező olvasmány-rendszer bemutatása. Tevékenység A családi tapasztalatok feldolgozását támogató sajátélményű gyakorlatok előkészítő megbeszélése és a határidők egyeztetése.	Csoportos megbeszélés, Véleményformálás, tapasztalatok megosztása, Esettanulmányok, esetelemzés, csoportos értékelés	Szemináriumi feladatok (házi feladatok/referátum/projekt: 4 pont)
S2 – Rendszerszemlélet a családokkal való munkában.		
S3 – Családkép kívül-belül - környezetelemzés kiscsoportos (kettő) elkészítése és bemutatása. Lehetséges változat: családszobor		
S4 – Interjúkészítés a családokkal való munkában.		
S5 – A családi tapasztalatok feldolgozását támogató sajátélményű		

gyakorlatok. Rövid interjú a családról – szülőkkel és/vagy nagyszülőkkel – egyéni elkészítés és bemutatás.		
S6 – Családi fényképek módszere, egyéni munka és bemutatás.		
S7 – Explorációs, felmérő eszközök a családokkal való munkában.		
S8 – Genogram interjú.		
S9 – Genogram elemzés.		
S10 – Explorációs, felmérő eszközök a családokkal való munkában. Esetelemzés.		
S 11- Családi életciklusok (Hill, Rodgers)		
S12 – A család működésének szintjei, paraméterei a McMaster modell szerint.		
S13 – Tevékenység Családlátogatás és a McMaster modell alapján egy működési szint felmérése.		
S14 – Összefoglalás és értékelés. Feed-back		
Könyvészet Kötelező könyvészet: Barnes Gill Gorell, Családterápia és gondozás. Animula, Budapest, 1991 (Bibl. Sociologie-Asistență Socială) Bell Margaret, The practitioner's guide to working with families and Kate Wilson. Houndmills ; Basingstoke ; Hampshire, 2003. (Bibl. Sociologie-Asistență Socială) Collins, D., Jordan, C., Coleman, H., An Introduction to Family Social Work, F.E. Peacock Publishers, Inc., Itasca, Illinois, 1999 (Bibl. Sociologie-Asistență Socială) Dolan, P. (2006): Family support as reflective practice. London; Philadelphia: Jessica Kingsley Publishers, (Bibl. Sociologie-Asistență Socială) Iluț Petru, Familia cunoaștere și asistență, 101-135 old, Argonaut, Cluj-Napoca, 1995 (Bibl. Sociologie-Asistență Socială) KOLTAI Mária, Család - pszichiátria - terápia. Budapest : Medicina, 2003. (Bibl. Pedagogie) Komlósi Piroska, Családterápiák, In. A pszichoterápia tankönyve, Szőnyi, G., Füredi, J. (szerk), Medicina kiadó, 354-375, Budapest, 2000 (Bibl. Sociologie-Asistență Socială) Müller-Fabian, A. (2015) A családokkal való szociális munka elméleti és gyakorlati vonatkozásai. ACCENT, Cluj, BCU Neamtu, N., Fabian, A.: Metode si tehnici de asistenta sociala a familiei. Ed. Word System, Cluj-Napoca, 2001 (Bibl. Sociologie-Asistență Socială) Pasat Carmen, Diaconescu Elena, Influența alcoolismului părinților asupra educației copiilor în mediul rural. Iași : Pim, 2007. (BCU) Pennell, J. (2005): Widening the circle: the practice and evolution of family group conferencing with children, youths, and their families. Washington, D.C: NASW Press (Bibl. Sociologie-Asistență Socială) Opcionális könyvészet: Barnes, G.G. (1991): Családterápia és gondozás. Animula, Budapest Bognár, G., Telkes, J. (1986): A válás lélektana. KJK, Budapest Collins, D., Jordan, C., Coleman, H. (2012): An Introduction to Family Social Work, Brooks/Cole, Cengage Learning Entin, A. (1981): The use of photographs and family albums in family therapy. In. Gurman, A. (ed.). Questions and answers in the practice of family therapy. Brunnel/Mazel, New York Goldenberg, I., & Goldenberg, H. (1996): Family therapy: An overview. (4th ed.), CA: Brooks/Cole, Pacific Grove Hézsér, G. (1996): Miért? Kálvin János, Budapest Komlósi Piroska (2000): Családterápiák, In. A pszichoterápia tankönyve, Szőnyi, G., Füredi, J. (szerk), Medicina kiadó, 354-375, Budapest Komlósi, P (1999): A család támogató és károsító hatásai a családtagok lelki Egészségére. In. Berényi, A., Családgondozás és iskola. Kossuth, Debrecen Ledbetter Hancock, B., & Pelton, L. (1989): Home visits: History and functions. In. Social Casework, 70 (1), 21 Marcus-Newhall, A., Halpern, D.F., Tan, S.J. (2008): The Changing Realities of Work and Family, Wiley-Blackwell McClennen, J. (2010): Social Work and Family Violence: Theories, Assessment, and Intervention. Springer Neamtu, N., Fabian, A. (2001): Metode si tehnici de asistenta sociala a familiei. Ed. Word System, Cluj-Napoca		

Nemes Márta (1995): A családról, mint nevelő rendszerről, Kiadó: A Családi Nevelésért Alapítvány, Budapest
Salameh, G. (2016), The relationship between attitude patterns in social family support and outcomes of elderly patients suffering from heart failure. Cluj-Napoca : [s.n.], (Bibl. Sociologie-Asistență Socială)
Satir, V. (1999): A család együttélésének művészete, Coincidenția Kft, Budapest
Satir, V., & Baldwin, M. (1983): Satir step by step: A guide to creating change in families. CA: Science and Behavior Books, Palo Alto
Sherman, R. & Fredman, N. (1986): Handbook of Structured Techniques in Marriage and Family Therapy. Brunner/Mazel, New York
Thomson, C., & Rudolph, L. (1992): Counseling children. (3rd ed.) , CA: Brooks/Cole, Pacific Grove
Wilcoxon, A. (1991): Grandparents and grandchildren: An often-neglected relationship between significant others. In. Veevers, J. (ed), Continuity and change in marriage and the family. 342-345 old., Rinehart & Winston of Canada, Toronto: Holt
Wood, K., & Geismar, L. (1986): Families at risk: Treating the multiproblem family. Human Sciences Press, New York

9. Az epiztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- A tantárgy tartalmának a kidolgozásához, gyakorló szociális munkások javaslatát is figyelembe vettük, találkozót szervezve a különböző szociális intézmények képviselőivel. Ugyanakkor, a tanterv kidolgozásánál figyelembe vesszük más intézetben és más egyetemen oktató tanárok véleményét. A találkozók célja feltárni az alkalmazók igényeit és a tantárgy összehangolását más intézeteknél oktatott tantárgyakkal.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	6 p ismereteket ellenőrző írásbeli vizsga	Az írásbeli vizsga. Az írásbeli vizsgán kötelező az 50% elérni ahhoz, hogy a szemináriumi tevékenység figyelembe legyen véve a végső jegy számításánál.	60%
10.5 Szeminárium / Labor	4 p labor: amiből 3 pont házi feladatokra és 1 pont a laborokon való aktív részvétel (80%- jelenlét)	A házi feladatok, projektek tartalmát a szemináriumot vezető tanár közösen egyezteteti a diákokkal, és félév elején közli ezek leadásának határidejét.	40%

10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei

- Minimum 80% jelenlét a szemináriumokon és 75% jelenlét a kurzusokon szükséges ahhoz, hogy a hallgató részt vehessen az írásbeli vizsgán, és figyelembe legyen véve a szeminárium tevékenységeire kapott pontszám.
- Az írásbeli vizsgán kötelező az 50% elérni ahhoz, hogy a szemináriumi tevékenység figyelembe legyen véve a végső jegy kiszámításánál, illetve az összes szeminárium tevékenysége el kell legyen fogadva. Amennyiben a hallgató nem tesz eleget ezeknek a követelményeknek, nem mehet át a vizsgán.
- Amennyiben a házi feladatokkal kapcsolatos követelményeket részben teljesítette a hallgató, akkor a kapott pontszám figyelembe lesz véve a következő vizsga alkalmával.
- Követni a plágiumellenes szabályzat betartását, valamint a BBTE Tudományos Tanácsának álláspontját a mesterséges intelligencia felhasználásával kapcsolatban.
- Plagizálás esetében a hallgató maradéktalanul elveszíti az illető feladat, tevékenység elvégzését megillető pontszámot.
- A vizsgán való csalás, a vizsgáról való azonnali kizárást jelenti.
- Az óváásokat a vizsgajegyek kifüggesztését követő 48 órán belül fogadom e-mailben vagy személyesen, a fogadóóra keretében.

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)¹

	A fenntartható fejlődés általános ikonja							

Kitöltés időpontja:
2025 április 15

Előadás felelőse:
Dr Müller Fábián Andrea

Szeminárium felelőse:
Dr Müller Fábián Andrea

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
2025 május 20

Intézetigazgató:
Dr. László Éva

¹ Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az [SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban](#) történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.